

สรุปผลการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)
วันอังคารที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๓

โดย สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วันอังคารที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๐.๐๓ น. ณ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา ทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม โดยมี พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง และนายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

ก่อนเปิดการประชุม นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาปรึกษาหารือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใด ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๘ จำนวน ๘ คน เป็นเวลาพอสมควร

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้เปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ สรุปผลการประชุมได้ ดังนี้

(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม	ไม่มี
(๒) รับรองรายงานการประชุม	ไม่มี
(๓) กระทู้ถาม	ไม่มี

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ประธานได้ขอหารือให้นำเรื่องตามระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่ค้างพิจารณา ลำดับที่ ๕.๑ ขอให้วุฒิสภาพิจารณาเพื่อมีมติให้เปิดเผยบันทึกการประชุมจำนวน ๗ ครั้ง และรายงานลับของคณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติและพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และลำดับที่ ๕.๒ ขอให้วุฒิสภาพิจารณาเพื่อมีมติให้เปิดเผยบันทึกการประชุมจำนวน ๓ ครั้ง และรายงานลับของคณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติและพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฝ่ายวุฒิสภาในคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาขึ้นมาพิจารณาและลงมติก่อน ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบ

(๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา

จำนวน ๒ เรื่อง

๕.๑ ขอให้วุฒิสภาพิจารณาเพื่อมีมติให้เปิดเผยบันทึกการประชุมจำนวน ๗ ครั้ง และรายงานลับของคณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติและพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมลงมติให้เปิดเผยบันทึกการประชุมลับของคณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติและพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวน ๗ ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ ๑ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ครั้งที่ ๒ วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒

ครั้งที่ ๓ วันอังคารที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

ครั้งที่ ๔ วันจันทร์ที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

ครั้งที่ ๕ วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

ครั้งที่ ๖ วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓ และ

ครั้งที่ ๗ วันอังคารที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๓

และรายงานลับของคณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติและพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๕.๒ ขอให้วุฒิสภาพิจารณาเพื่อมีมติให้เปิดเผยบันทึกการประชุม จำนวน ๓ ครั้ง และรายงานลับของคณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติและพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฝ่ายวุฒิสภาในคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมลงมติให้เปิดเผยบันทึกการประชุมลับของคณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติและพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฝ่ายวุฒิสภาในคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา จำนวน ๓ ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ ๑ วันจันทร์ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๓

ครั้งที่ ๒ วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓ และ

ครั้งที่ ๓ วันอังคารที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓

และรายงานลับของคณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติและพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฝ่ายวุฒิสภาในคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา

(๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

จำนวน ๑ เรื่อง

- รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการ
โครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค คณะกรรมการการศึกษาพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

คณะกรรมการการศึกษา โดยนายตวง อันทะไชย ประธานคณะกรรมการ นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน กรรมการ และนายออน กาจกระโทก เลขานุการคณะกรรมการ ได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมว่า คณะกรรมการได้ศึกษาระบบการบริหารจัดการกระทรวงศึกษาในภูมิภาค ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามโครงสร้างการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการ รูปแบบใหม่ซึ่งได้กำหนดให้มีศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด คณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) และอนุกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด (อกศจ.) เพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในระดับภูมิภาคตามยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ โดยพบว่า การดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว ไม่สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติจริงได้ เนื่องจากปรากฏปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของ กศจ. สำนักงานศึกษาธิการภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด อันเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนของโครงสร้าง บทบาท และอำนาจหน้าที่ นอกจากนี้ ยังพบว่าระบบฐานข้อมูลทางการศึกษาของผู้เรียนเพื่อรองรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอนาคตยังไม่พร้อมใช้งาน ทั้งนี้ คณะกรรมการได้มีข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเสนอให้กำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ของ กศจ. ศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน และยุบเลิกตำแหน่งศึกษาธิการภาค เนื่องจากมีภารกิจซ้ำซ้อนกับผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสามัญประจำจังหวัด (อ.ก.ค.ศ.จังหวัด) รับผิดชอบการบริหารงานบุคคล และให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยความเห็นชอบของ อ.ก.ค.ศ.จังหวัด มีอำนาจบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ปรับปรุงองค์ประกอบ กศจ. และ อกศจ. กระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำฐานข้อมูลร่วมกันอย่างบูรณาการทั้งระบบในทุกมิติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในเชิงพื้นที่ของแต่ละจังหวัด และให้จัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาในทุกจังหวัด

ภายหลังที่คณะกรรมการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปความได้ว่า การปฏิรูปการศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลต่อความสำเร็จของการปฏิรูปด้านอื่น ๆ การปฏิรูปการศึกษา ควรมุ่งเน้นเรื่องคุณภาพการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นสำคัญ โดยให้ข้อสังเกตว่า การจัดการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นอีกช่องทางในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ และควรมุ่งเน้นที่ผู้เรียนด้วย รวมทั้งควรกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งการดำเนินการจัดการศึกษาที่ผ่านมาได้มุ่งเน้นการจัดการโครงสร้างการบริหารจัดการการศึกษาเป็นหลัก

นอกจากนี้ ได้มีข้อสังเกตเรื่องการปรับปรุงองค์ประกอบกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน กศจ. ว่า ควรกำหนดให้มาจากผู้แทนองค์กรภาคเอกชน ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และผู้แทนภาคประชาชนด้านละสองคน จากเดิมที่กำหนดไว้ด้านละหนึ่งคน เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคส่วนอื่นในสังคม และเห็นว่า ข้อเสนอของคณะกรรมการสามารถแก้ปัญหาการบริหารจัดการโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคได้ในระดับหนึ่ง แต่หาก กศจ. ไม่มีอำนาจบริหารงานบุคคลก็อาจกระทบต่อการขับเคลื่อนกลไกตามแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาได้ อย่างไรก็ดี ขอให้แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการยึดโยงกับหลักการการเสนอร่างพระราชบัญญัติการศึกษาชาติ พ.ศ. .... หรือกฎหมายการศึกษาฉบับอื่น ๆ ด้วย รวมทั้งได้ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมเรื่องการจัดการศึกษาว่า ต้องมุ่งเน้นความใกล้ชิดในการจัดการเรียนการสอน โดยส่งเสริมความใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารงานการศึกษา สถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้เรียน และให้โรงเรียนมีที่พึ่ง และส่งเสริมการจัดการศึกษาสายอาชีพ และข้อเสนอด้านการบริหารงานบุคคลในส่วนของการพัฒนาคุณภาพครู การบรรจุแต่งตั้งครูต้องสัมพันธ์กับปริมาณเด็ก ที่ปัจจุบันมีอัตราเด็กเกิดใหม่ลดลง เพื่อมิให้เกิดปัญหาครูว่างงาน

เมื่อสมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็นเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานของที่ประชุมได้ปิดอภิปราย จากนั้น ที่ประชุมได้มีมติเห็นด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการเพื่อเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป

๕.๓ รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๒)

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้พิจารณารับทราบรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๒) โดยมีนายเทวัญ ลิปตพัลลภ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กรรมการปฏิรูปประเทศ และผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุม

นายเทวัญ ลิปตพัลลภ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้นำเสนอรายงานต่อที่ประชุมสรุปได้ว่า รายงานฉบับนี้มีสาระสำคัญแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่หนึ่ง สถานะของแผนการปฏิรูปประเทศและการดำเนินการในระยะต่อไป ในความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบการจำแนกแผนการปฏิรูปประเทศ ออกเป็น ๓ ระดับ ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติถือเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ และใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องบูรณาการกัน แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติจะถ่ายทอดเป้าหมาย และกำหนดค่าเป้าหมายที่ควรบรรลุ ในแต่ละช่วง ๕ ปี ของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี สำหรับแผนการปฏิรูปประเทศในระยะ ๕ ปีนี้ จะเป็นการแก้ไขปัญหาเร่งด่วน เพื่อให้รากฐานการพัฒนามีความมั่นคง พร้อมขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ตามยุทธศาสตร์ชาติ

การปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ เห็นชอบให้ปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ใน ๖ ประเด็น ประกอบด้วย (๑) การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผน ที่มีความชัดเจน สามารถวัดผลการดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม (๒) การปรับตัดกิจกรรมที่เข้าข่ายเป็นภารกิจปกติของหน่วยงานและคัดเลือกเฉพาะกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (๓) การทบทวน คัดเลือก จัดลำดับความสำคัญ กฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (๔) การทบทวนข้อเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานของรัฐตามแผนการปฏิรูปประเทศ (๕) การพิจารณาความเห็นของหน่วยงานรับผิดชอบตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ และ (๖) การปรับเค้าโครงของแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านให้เป็นรูปแบบเดียวกัน

ในส่วนที่สอง รายงานความคืบหน้าของกิจกรรมในภาพรวม ณ สิ้นเดือนกันยายน ๒๕๖๒ มีความคืบหน้าสะสมเป็นรายจำนวนกิจกรรม และร้อยละของกิจกรรมทั้งหมด แบ่งออกได้เป็น ๔ กลุ่ม ประกอบด้วย (๑) กิจกรรมที่ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๑๙๖ กิจกรรม (ร้อยละ ๑๖) (๒) กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามแผน จำนวน ๗๕๙ กิจกรรม (ร้อยละ ๖๒) (๓) กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการแต่ล่าช้ากว่าแผน จำนวน ๒๓๗ กิจกรรม (ร้อยละ ๑๙) และ (๔) กิจกรรมที่ต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓๗ กิจกรรม (ร้อยละ ๓)

เมื่อ**นายเทวัญ ลิปตพัลลภ** รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้เสนอรายงานแล้ว **พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร** รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานคณะกรรมการติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งได้รวบรวมผลการศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ที่คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาเสนอและจัดทำเป็นเอกสารประกอบการพิจารณารายงานเรื่องนี้ เพื่อเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภา ได้แถลงต่อที่ประชุมว่า คณะกรรมการได้ดำเนินการตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาที่ให้คณะกรรมการศึกษาวิเคราะห์รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศที่คณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภา ซึ่งได้มีการแบ่งหน้าที่กันระหว่างคณะกรรมการติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ กับคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาทั้ง ๒๖ คณะ เพื่อวิเคราะห์รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศฉบับนี้

หลังจากที่**พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร** ได้แถลงต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านตามลำดับ สรุปได้ดังนี้

ด้านการเมือง

ควรมีกิจกรรมที่เร่งรัดในการพัฒนาการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชน อาทิ การมีกิจกรรมหรือถ้อยคำสำคัญเพื่อให้รัฐบาลได้ใช้ประชาสัมพันธ์ในการส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน และเห็นว่าควรมีร่างพระราชบัญญัติการเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในเรื่องของการลดความขัดแย้งของคนในชาติยังไม่มีหน่วยงานใดของรัฐที่เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ มีแต่เพียงกระทรวงมหาดไทยและสำนักงานตำรวจแห่งชาติเท่านั้นที่ได้ดำเนินการในเรื่องนี้ จึงต้องกำหนดให้มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบและมีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการให้ด้วย นอกจากนี้ ยังไม่มีกลไกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธีในกลไกการปฏิรูปการเมือง จึงมีข้อเสนอแนะว่า ในระดับนโยบายต้องมีความชัดเจนและกำหนดผู้รับผิดชอบหลักทั้งการทำแผนในเชิงบูรณาการในทุกระดับ

ด้านบริหารราชการแผ่นดิน

ควรเร่งรัดเพื่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในเรื่องของการกระจายอำนาจ การถ่ายโอนภารกิจ และการจัดสรรรายได้ รวมถึงเร่งรัดการดำเนินงานด้านกฎหมาย (ร่างพระราชบัญญัติกระจายหน้าที่และอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....) เร่งรัดแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเร่งรัดการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเสริมสร้างความเสมอภาคให้แก่ประชาชน

ควรเร่งรัดให้มีการบูรณาการด้านฐานข้อมูลภาครัฐ (Big Data) และดำเนินการเกี่ยวกับ “จังหวัดพันธุ์ใหม่” กล่าวคือ ฐานข้อมูลภาครัฐ ควรมีการพัฒนาในด้าน (๑) ฐานข้อมูลเชิงพื้นที่และฐานข้อมูลเชิงภารกิจ และ (๒) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง (Structural Transformation) ให้สอดคล้องกัน ทั้งนี้ ตามมาตรฐานความสามารถในการแข่งขัน (IMD) โครงสร้างดังกล่าวประกอบด้วยระดับความรู้ เทคโนโลยี และการเตรียมความพร้อมในอนาคตโดยเฉพาะประเด็นเรื่องทัศนคติของข้าราชการ อย่างไรก็ตาม โดยที่การปฏิรูปภาครัฐกระทำได้โดยการออกกฎหมายซึ่งเป็นลักษณะเชิงบังคับ กรณีจึงควรมีกระบวนการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมเพื่อรองรับการดำเนินการดังกล่าวด้วย (๓) การเตรียมความพร้อมในการปฏิรูป “คน” สุจริตชาติดิจิทัล และ (๔) ความต้องการกำลังคนภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนสุจริตชาติดิจิทัล เช่น วิศวกรข้อมูล เชี่ยวชาญด้านฐานข้อมูลขนาดใหญ่ สถาปนิกฐานข้อมูล นักการตลาดดิจิทัล สำหรับการดำเนินการเกี่ยวกับ “จังหวัดพันธุ์ใหม่” นั้น ควรเร่งให้เกิดขึ้นโดยเร็ว โดยใช้วิธีการดำเนินการ คือ (๑) ใช้หลักการขององค์กรที่มีสมรรถภาพสูงหรือ HPO (High Performance Organization) (๒) พัฒนาฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อบริหารจัดการเชิงพื้นที่ อันประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเฉพาะ และการยกระดับสำนักงานจังหวัดเป็นระบบเครือข่าย (Network Manager) (๓) มีการทบทวน พัฒนา และเตรียมความพร้อมในการดำเนินการ (๔) มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างท้องถิ่นและจังหวัด (๕) มีการตั้งงบประมาณให้สอดคล้องกับการดำเนินงาน และ (๖) มีกลไกในการประเมินผลที่เหมาะสม

ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ควรพิจารณาแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน อาทิ การแจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายได้ในทุกพื้นที่ทุกสถานีตำรวจ การห้ามนำผู้ต้องหาออกแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ การกำหนดให้มีทนายความในทุกสถานีตำรวจเพื่อช่วยเหลือประชาชนโดยให้มีการประเมินผลงานและค่าตอบแทน และกระบวนการปล่อยชั่วคราวในวันหยุด

นอกจากนี้ ควรเร่งดำเนินงานให้เป็นไปตามกลไกตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึง เข้าใจ และปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างแท้จริง และเร่งรัดกฎหมายที่สำคัญเพื่อให้กระบวนการตราหรือแก้ไขกฎหมายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพดังต่อไปนี้

๑. พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๖ ควรแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒. ร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ควรเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็วเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

๓. พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ควรเร่งกระบวนการใช้บังคับกฎหมาย เพื่อให้กฎหมายดังกล่าวเกิดผลสัมฤทธิ์สามารถแก้ไขสถานการณ์ที่มีกฎหมายออกมามากเกินไปจนเกิดความจำเป็น ไม่ก่อให้เกิดภาระแก่ประชาชน ตลอดจนประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกันสามารถเข้าถึงกฎหมายได้อย่างเท่าเทียมกัน และลดหรือยกเลิกกฎหมายที่ไม่จำเป็นเพื่อลดภาระของเจ้าหน้าที่ ประชาชน และงบประมาณ

ทั้งนี้ ในการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรมนั้นไม่ควรเน้นเฉพาะกลไกการบังคับใช้กฎหมายอาญาเพียงอย่างเดียว และเห็นว่าควรเร่งรัดการออกกฎหมายที่สำคัญทั้งการปฏิรูปตำรวจ การปฏิรูปการสอบสวน กระบวนนิติวิทยาศาสตร์

ด้านเศรษฐกิจ

ควรเร่งรัดการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนกฎหมายแม่บทและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องในด้านเศรษฐกิจให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว อาทิ ทบทวนความเป็นไปได้ในการนำระบบการจัดเก็บภาษีกึ่งอิสระมาใช้ (SARA) ทบทวนการกำหนดเจ้าภาพเพิ่มเติมในการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ ประเมินผลการปฏิบัตินิติราชการอย่างครอบคลุมในทุกประเด็นย่อย ตลอดจนแก้ไขความซับซ้อนที่เกิดขึ้น มีการประเมินตัวชี้วัดที่เป็นปัจจุบันตามมาตรฐานขององค์การระหว่างประเทศควบคู่ไปกับตัวชี้วัดภายในประเทศ รวมถึงมีการกำกับดูแลแผนปฏิบัติงานร่วมกันแบบบูรณาการ และมีการเร่งรัดปรับปรุงแผนปฏิรูปประเทศให้สอดคล้องกับการดำเนินงานในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

นอกจากนี้ ควรมีมาตรการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำอย่างเป็นระบบโดยให้มีกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ ดำเนินการโดยหน่วยงานซึ่งมีลักษณะเป็นกึ่งภาครัฐและกึ่งภาคเอกชนเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน รวมทั้งนำแนวทางการใช้สังคมนำรัฐโดยสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจน เพื่อให้สังคมได้แก้ไขปัญหาความยากจนด้วยตนเอง

ในด้านการเกษตรควรสนับสนุนให้เกษตรกรพัฒนาเป็น Smart farmer ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สามารถขับเคลื่อนโดยจัดการธุรกิจด้วยเทคโนโลยี มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ มีแนวคิดและกระบวนการพัฒนา คือ นวัตกรรม เป็นปัจจัยกำหนดความสำเร็จ และควรแก้ไขปัญหาการวางแผนบริหารจัดการแหล่งน้ำ การเพิ่มพื้นที่ชลประทานเพื่อเพิ่มแหล่งน้ำให้เกษตรกร โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน เร่งรัดการพัฒนาแหล่งน้ำ การชลประทานให้เพียงพอต่อการทำเกษตร โดยต้องร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการแหล่งน้ำ

ในด้านการพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ ควรเร่งรัดการออกกฎหมาย ส่งเสริมการพาณิชย์นาวี ซึ่งกำหนดให้มีการปรับปรุงหน่วยงาน หน้าที่และอำนาจ การแข่งขันกับต่างประเทศในการขนส่ง การประกันภัยทางทะเล โดยมีหน่วยงานซึ่งรองรับการเชื่อมโยงข้อมูลทางธุรกิจระหว่างประเทศแบบปลอดภัย ไร้เอกสาร เพื่อเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการนำเข้าและส่งออก และแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับบรรดบรรทุก รถตู้คอนเทนเนอร์ ซึ่งใช้ในการขนส่งระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการขนส่งปัจจุบัน ตลอดจนควรยกระดับท่าเรือสำราญในประเทศไทยให้สอดคล้องกับแผนการท่องเที่ยว โดยเป็นความร่วมมือกันระหว่างกระทรวงคมนาคมและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการปฏิรูปเศรษฐกิจฐานชีวภาพ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เศรษฐกิจดิจิทัล เศรษฐกิจผู้สูงอายุ และเศรษฐกิจเพื่อสังคม

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ควรเร่งรัดให้มีการดำเนินการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามแนวคิดการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล รวมทั้งการจัดทำอนุบัญญัติประกอบพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารจัดการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทางทะเล และควรเพิ่มการทำแบบจำลองทางกายภาพ เพื่อแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

ในการจัดการปัญหาขยะ ควรจัดการปัญหาขยะชุมชนให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สามารถจัดการได้ อีกทั้งเร่งแก้ไขปัญหาขยะตกค้างเป็นจำนวนมาก สถานที่กำจัดขยะที่ถูกต้อยังมีจำนวนน้อย และเกิดการต่อต้านจากประชาชนเหตุจากปัญหามลพิษ งบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรในการดำเนินการมีจำนวนน้อย จึงควรเร่งสร้างความเข้าใจต่อประชาชนในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะต่อไป นอกจากนี้ ควรบรรจุเรื่องปัญหาฝุ่น PM ๒.๕ ในแผนปฏิรูปไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาย่อยอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังสามารถติดตามและตรวจสอบการดำเนินการได้

ด้านสาธารณสุข

หน่วยงานผู้รับผิดชอบต่อแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขยังไม่มี การนำแผนปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขไปแปลงเป็นกรอบในการจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ ทั้งนี้ ในการปฏิรูปที่สำคัญ เห็นว่าควรกระจายอำนาจโดยการจัดตั้งเขตสุขภาพ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการ เขตสุขภาพ ปฏิรูประบบบริหารสถานบริการของกระทรวงสาธารณสุข โดยเฉพาะการบริการ ระบบปฐมภูมิที่มีจำนวนมากและกระจายอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของประเทศ นอกจากนี้ การสร้างหลักประกัน สุขภาพ ยังขาดแนวทางการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสุขภาพ และการบูรณาการการบริหาร กองทุนหลักประกันสุขภาพ

ด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ

ควรเร่งรัดการดำเนินโครงการการสร้างการรับรู้ การรู้เท่าทันสื่อ และเห็นว่าไม่มีแนวทาง ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อที่ชัดเจน และควรมีแนวทางในการปฏิรูปโครงสร้างอุตสาหกรรม สื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลควรมีการบูรณาการ การดำเนินการในเรื่องนี้ อีกทั้งควรเร่งรัดการปฏิรูประบบการบริหารจัดการภาครัฐโดยการตั้งคณะกรรมการ ประชาสัมพันธ์แห่งชาติ การออกอนุบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการความปลอดภัยทางไซเบอร์ และมีแนวทาง การควบคุมดูแลสื่อออนไลน์โดยจัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลางเพื่อกำกับดูแลสื่อออนไลน์

ด้านสังคม

การดำเนินการให้มีกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญล่าช้ากว่าแผนงาน ที่กำหนดไว้ ควรมีระบบการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ โดยจะต้องจัดเตรียมระบบการจ้างผู้เกษียณไว้ และต้องผลักดันให้เกิดในทุกภาคส่วนของสังคม

การปฏิรูปด้านสังคม ในประเด็นระบบสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง ยังขาดระบบการสร้าง ความเข้มแข็งให้ชุมชนด้วยทุนวัฒนธรรมที่มีอยู่เป็นพื้นฐาน และขอให้ทบทวนการเสนอ ร่างพระราชบัญญัติรับรองสิทธิชุมชนและบุคคล พ.ศ. .... เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงาน

การปฏิรูประบบขนส่งสาธารณะไม่ให้เป็นอุปสรรคเพื่อคนทั้งมวล มีความคืบหน้าเพียง มีการกำหนดนโยบาย และการติดตาม แต่ไม่ปรากฏผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยยังไม่ปรากฏเรื่องมาตรฐาน การออกแบบ อย่างไรก็ดี เห็นว่า ควรมีการตรากฎหมายว่าด้วยการจัดสภาพแวดล้อมให้ทุกคนสามารถ เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ เพื่อให้ครอบคลุมไปถึงเรื่องอื่นนอกเหนือไปจากเรื่องระบบขนส่ง นอกจากนี้ กองทุนสนับสนุนคุณภาพชีวิตคนพิการ มีปัญหาเรื่องการบริหารจัดการกองทุนที่ไร้ประสิทธิภาพ

ด้านพลังงาน

ในปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวกับการไฟฟ้าทั้งสามแห่ง คือ การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และการไฟฟ้าฝ่ายผลิต สังกัดอยู่หลายกระทรวง เมื่อพิจารณาจากแนวนโยบายในเรื่องการปฏิรูประบบราชการ โดยให้รวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกันไว้ในกระทรวงเดียวกัน การที่หน่วยงานเกี่ยวกับไฟฟ้าทั้งสามแห่งสังกัดอยู่หลายกระทรวง ทำให้การปฏิบัติงานมีความล่าช้า หากมีการปฏิรูปในเรื่องของพลังงาน โดยการนำการไฟฟ้าทั้ง ๓ หน่วยงาน มาอยู่รวมกันภายใต้กระทรวงพลังงานจะทำให้แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงานเดินหน้าไปได้

ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ขอให้องค์กรอิสระเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เนื่องจากถือว่าองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติ และควรมีการตั้งงบประมาณให้กับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เพื่อใช้ในการจัดการการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามทุจริต และการปฏิรูปกระบวนการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต นอกจากนี้ ขอให้จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานระดับสูงเพื่อประสานด้านการยุติธรรมดังเช่นที่มีการตั้งศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ ในส่วนของประชาชนควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบและร่วมกันพัฒนาให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นวาระแห่งชาติ

ด้านการศึกษา

ควรให้ความสำคัญกับทฤษฎีพหุปัญญา เพื่อให้ความหลากหลายทางปัญญาหรือพหุปัญญาเหล่านั้นได้รับการส่งเสริมตามศักยภาพที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ภายใต้รูปแบบการส่งเสริมและการประเมินที่หลากหลายเหมาะสมกับความสามารถทางปัญญาในแต่ละด้าน โดยมีองค์ประกอบของการเป็นคนดีร่วมด้วย โดยความสามารถทางปัญญาตามทฤษฎีพหุปัญญา อาทิ เช่น ด้านภาษา ตรรกะ ร่างกาย และความเคลื่อนไหว ดนตรี เป็นต้น

นอกจากนี้ ควรใช้กลไกทางกฎหมายในการปฏิรูป คือการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๔ และมาตรา ๒๕๘ เพื่อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในด้านวิชาการ บริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป งบประมาณ และเร่งลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลผู้พิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่ต้องการดูแลเป็นพิเศษที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

ภาพรวมด้านงบประมาณ

งบประมาณโดยรวมมีการดำเนินงานที่ล่าช้า ไม่ปรากฏรายละเอียดของงบประมาณในภารกิจย่อย ควรปรับปรุงแผนที่มีความซ้ำซ้อน ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายในการจัดทำงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน งบประมาณไม่มีความสอดคล้องตามแผนยุทธศาสตร์ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่ล่าช้าอาจเป็นอุปสรรคในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้วยเหตุนี้ เมื่องบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้แผนงานต่าง ๆ ดำเนินไปสู่การปฏิบัติที่เหมาะสม ฉะนั้น การนำเสนอรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศของสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติครั้งต่อไป จึงควรแสดงให้เห็นถึงการจัดสรรงบประมาณต่อแผนในทุกด้านว่ามีรายละเอียดเป็นอย่างไร นอกจากนี้ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณมีประสิทธิภาพ ควรเร่งปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์และแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดความสอดคล้องเชื่อมโยงกันภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยคำนึงถึงส่วนราชการผู้ปฏิบัติด้วย

นายทศพร ศิริสัมพันธ์ เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า คณะรัฐมนตรีโดยเฉพาอย่างยิ่งนายกรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปประเทศ โดยได้กำหนดประเด็นว่าเรื่องใดที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ซึ่งตามเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๐ ได้กำหนดให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้การปฏิรูปขับเคลื่อนไปได้และบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องนำข้อเสนอแนะที่ได้รับไปปรับปรุง และนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการปรับแผนการปฏิรูปและแผนยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกัน นอกจากนี้ ได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในทั้ง ๔ ภาค โดยนำข้อเสนอที่เป็นประเด็นสำคัญไปเป็นข้อมูลในการปรับแผนด้วย ทั้งนี้ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจะได้นำเสนอต่อคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเพื่อปรับปรุงในการจัดทำรายงานที่ต้องเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาในครั้งต่อไป

ที่ประชุมพิจารณารับทราบ

(๖) เรื่องที่เสนอใหม่	ไม่มี
(๗) เรื่องอื่น ๆ	ไม่มี

เลิกประชุมเวลา ๒๑.๐๕ นาฬิกา

สำนักการประชุม
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา